

Управління РОЗВИТКОМ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

№ 4' 2006
специальный выпуск

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

Управління розвитком

**Харківський національний
економічний університет**

*Міжнародна науково-
практична конференція
"Управління якістю у діяльності
органів виконавчої влади регіону"*

20 квітня 2006 року

Збірник наукових статей

видається 2 рази на рік

№ 4' 2006

спецвипуск

Харків. Вид. ХНЕУ, 2006

Секція 3
Соціально-економічні аспекти
в управлінні якістю в діяльності органів
виконавчої влади регіону

Бараннік І. І. Підвищення якості діяльності органів виконавчої влади в регіоні в управлінні бюджетними ресурсами.....	50
Григоренко Н. В. Удосконалення механізму надання платних послуг державною пожежною охороною.....	54
Кармінська-Белоброва М. В. Удосконалення податкової системи як напрямку економічної політики держави (на прикладі Харківської області).....	55
Паршикова Л. Є. Система соціального захисту в регіоні: пріоритетні напрямки управління якістю пільгового забезпечення.....	56
Тараненко Я. В. Удосконалення податкової системи як складова соціально-економічної політики України.....	61
Шемаєв В. М. Методи стратегічного аналізу і планування.....	65
Шемаєв В. В. Управління портфелем цінних паперів.....	68

Секція 4
Соціально-психологічні аспекти
підвищення якості формування кадрового
складу виконавчої влади в регіоні

Аведян Я. В. Забезпечення якості державної служби шляхом урахування психологічних особливостей індивідів під час професійного відбору.....	73
Безгін К. С. Діагностика ступеня адаптованості регіональних органів виконавчої влади до принципів системи управління якістю в державних адміністраціях Європейського Союзу.....	75
Григоренко А. М. Комплексний підхід до визначення психологічних якостей державних службовців.....	79
Логвін В. М. Розвиток поняття стратегії соціально-економічного розвитку організації.....	80
Селезньова Г. О. Підвищення якості управлінського потенціалу організації.....	82
Ушкальов В. В. Суб'єктно-орієнтований підхід до забезпечення організаційного розвитку.....	85

адміністративно-територіальними одиницями, галузями тощо; посилення контрольних функцій держави за своєчасним і повним надходженням до бюджету фінансових ресурсів та їх ефективним використанням. Наслідком цього процесу є розвиток управлінських функцій, оскільки контроль є функцією управління.

Викладені перспективні напрями передбачають, по суті, реформування й удосконалення управління бюджетними коштами та казначейської системи виконання бюджетів, що потребує подальшого дослідження.

Література: 1. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №37 – 38. – 88 с. 2. Лушин С. Бюджетная реформа // Финансы. – 2003. – №7. – С. 38 – 45. 3. Бескид Й. М. Вдосконалення бюджетного процесу // Финанси України. – 1996. – №9. – С. 25 – 27. 4. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – 140 с. 5. Лопина Л. А. Учет обязательств – основная процедура эффективного управления расходами // Финансы. – 2002. – №11. – С. 15 – 17. 6. Огданский Н. Казначейское обслуживание местных бюджетов: методология, проблемы, способы решения, перспективы // Казна. – 2004. – №6. – С. 6 – 9. 7. Петрашко П. Г. Стабільна тенденція руху вперед // Казна. – 2004. – №3. – С. 4 – 6. 8. Петрашко П. Г. Казначейська справа. У 2-х т. Т. 1 / П. Г. Петрашко, О. О. Чечуліна, В. Т. Александров, К. М. Огданський, Н. Г. Сушко, С. О. Булгакова, О. І. Назарчук. – К.: НВП "АВТ", 2004. – 288 с. 9. Петрашко П. Г. Казначейська справа. У 2-х т. Т. 2 / П. Г. Петрашко, О. О. Чечуліна, В. Т. Александров, К. М. Огданський, Н. Г. Сушко, С. О. Булгакова, О. І. Назарчук. – К.: НВП "АВТ", 2004. – 496 с.

Григоренко Н. В.

УДК 658.012

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ НАДАННЯ ПЛАТНИХ ПОСЛУГ ДЕРЖАВНОЮ ПОЖЕЖНОЮ ОХОРОНОЮ

In the article the importance of the paid state services provision, taking into account the necessity of solving the problems of financial ensuring the budgetary institutions is motivated. The normative-legal ensuring of the paid services provision to the subsections of the State fire guard is considered. The conditions are defined and the direction of improving the mechanism of the paid services provision by the State fire guard are worded.

Забезпечення пожежної безпеки – одна з важливих функцій держави, оскільки пожежі тягнуть за собою загибель і травмування людей, знищення національного багатства та навколишнього середовища. Функціонування державної системи пожежної безпеки на даний час ще не відповідає її призначенню.

Упродовж досить тривалого періоду потреби у визначенні платних послуг взагалі не було. Бюджетні установи, отримуючи фінансування з бюджету, витрачали кошти відповідно до затвердженого кошторису видатків на здійснення відповідного виду діяльності. Проблема недофінансування, досить стійкий дефіцит державного бюджету викликали потребу вирішення питань фінансового забезпечення бюджетних установ. Очевидним є запропонований варіант на даний час – надання платних державних послуг.

В економічній літературі подаються різні визначення продукту праці галузей установ бюджетної сфери. Так, з погляду категорії споживчої вартості, послуга – це особлива споживна вартість, корисна як конкретна діяльність, що покликана задовольнити суспільні та особисті соціально-культурні та побутові потреби. Розглядаючи послугу (створювану в бюджетній сфері), можна визначити її як корисний ефект праці суб'єкта сфери нематеріального виробництва. Під послугою бюджетних установ слід розуміти діяльність, спрямовану на задоволення потреб у соціально-культурних благах та інших суспільних благах, що конституційно гарантовані державою щодо її громадян.

Відповідно до статті 24 Закону "Про пожежну безпеку" одним з джерел фінансового та матеріально-технічного забезпечення державної пожежної охорони є кошти, що надходять на підставі договорів від промислових та інших об'єктів. Платні послуги зі сторони суб'єктів підприємницької діяльності дуже часто сприймаються як бар'єри започаткування і здійснення їх підприємницької діяльності.

Суперечки і непорозуміння найчастіше виникають внаслідок недостатньої інформованості суб'єктів підприємницької діяльності щодо діючих вимог пожежної безпеки, відсутності можливості або небажання їх фінансувати. Наявність оплати послуг призводить до зловживання посадовими особами органів державного пожежного нагляду, котрі нав'язують підприємцям ряд платних послуг своїм службовим станом, пред'являнням необґрунтованих вимог.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 15 травня 2000 року №798 "Про затвердження переліку платних послуг, що можуть надаватися підрозділами Державної пожежної охорони Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи", платні послуги можуть надаватися виключно на добровільних засадах за письмовим зверненням заінтересованих юридичних та фізичних осіб. Постановою визначено перелік послуг, які нада-

© Григоренко Н. В., 2006

Обласне управління Державного казначейства очолює начальник, який відповідає за роботу всіх районних відділень Державного казначейства в рамках адміністративного регіону та в межах покладених на нього функцій. Основні відділи, які безпосередньо здійснюють попередній та поточний контроль за виконанням бюджету за видатками, – це відділ видатків державного бюджету, відділ видатків силових структур та правоохоронних органів, відділ видатків місцевих бюджетів і міжбюджетних відносин, операційний відділ. Але, звичайно, лише при співробітництві всіх відділів можлива реалізація контролю за виконанням державного та місцевих бюджетів.

Провести аналіз якості казначейського виконання бюджетів досить складно, оскільки результати казначейського контролю за цільовим прямуванням коштів не мають чітко визначених показників ефективності. Ефективність виявляється набагато пізніше після здійснення органами Державного казначейства своїх функцій – після перевірок діяльності установи контрольно-ревізійними органами. За даними Головного контрольно-ревізійного управління після впровадження казначейського обслуговування бюджетів на 80% зменшились факти бюджетних правопорушень. Внутрішньоканкалейський показник ефективності контролю – це кількість відмов в оплаті рахунків розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів.

Однак цей показник не відображає повної картини випадків нецільового виконання бюджетних коштів, які були ліквідовані органами Державного казначейства ще до їх реалізації, оскільки офіційно оформлені відмови надаються лише в тих випадках, коли розпорядник не згоден з аргументами проти оплати рахунку або розпоряднику потрібна офіційна відмова для переконання постачальників товарів, робіт, послуг у тому, що укладена угода є недійсною.

У випадках, коли розпорядник коштів повністю погоджується з доводами спеціаліста Держказначейства щодо неможливості здійснення оплати, документи повертаються для усунення причин, через які було відмовлено в оплаті. У такому разі відмова не оформляється для уникнення зайвого документообігу і витрачання часу. До того ж, у багатьох випадках, розпорядник коштів усуває недоліки оперативно (протягом одного – двох днів). На сьогодні оформлення відмови проходить три стадії погодження: спеціаліст – начальник відділу – начальник управління. На погляд автора, треба надати право оформляти відмови безпосередньо спеціалісту, який обслуговує установу. У такому випадку відмови будуть оформлені швидко і одразу пред'явлені клієнту.

Основним завданням Держказначейства є оперативне управління грошовими потоками бюджету з метою підвищення ефективності використання наявних фінансових ресурсів.

На сучасному етапі свого розвитку казначейство постійно вдосконалюється, додаються нові функції, а це, у свою чергу, призводить до появи різних проблем. Таким чином, процес запровадження казначейського виконання бюджетів усіх рівнів показує, що необхідно працювати над удосконаленням існуючої нормативної бази, особливо в напрямку оптимізації та спрощення процедур казначейського обслуговування бюджетів і удосконалення внутрішньої організації роботи структурних підрозділів територіальних органів. На сьогодні система Державного казначейства України перебуває на досить високому рівні інформатизації, що дає змогу успішно вирішувати урядові завдання. Водночас решта учасників бюджетного процесу в цьому значно відстає. Практика запровадження казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками в низці областей показала, що більшість сільських рад не мають не тільки комп'ютерної, а й звичайної друкарської техніки, і до опрацювання в органи казначейства надходять розрахунково-платіжні документи в рукописному вигляді. Таке відставання в забезпеченості комп'ютерною та телекомунікаційною технікою треба усувати, що надасть можливість поліпшити якість обслуговування місцевих бюджетів.

Співпраця органів Державного казначейства з іншими учасниками бюджетного процесу засвідчила недостатню обізнаність нормативно-правових документів, що регулюють: бюджетні відносини в Україні; ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання кошторисів бюджетних установ; казначейське обслуговування розпорядників коштів; відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті.

Цю проблему можна вирішити шляхом запровадження сертифікації головних бухгалтерів (керівників фінансових служб), головних розпорядників коштів. Метою запровадження сертифікації є підвищення професійних вимог до осіб, які працюють або претендують на посаду головного бухгалтера бюджетної установи.

Також необхідно вирішити проблеми з питань запровадження та застосування прикладного програмного забезпечення АС "КАЗНА". Воно повинно стати відкритим та прозорим казначейським інструментом. Потрібно розширити коло професійно підготовлених спеціалістів для експлуатації програмного комплексу, вирішити проблеми формування звітності на зафіксованій у базах даних інформації, розробити національні стандарти бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в державному секторі.

Підсумовуючи результати роботи Державного казначейства України, і незважаючи на те, що на момент його створення не існувало теоретичного підґрунтя реалізації функцій, можна стверджувати про позитивні досягнення в здійсненні ним контрольних функцій, створенні передумов для поліпшення управління доходами та витратами бюджету. При цьому слід враховувати, що будь-яка стратегія розвитку, пов'язана з роботою державного органу виконавчої влади, повинна відповідати меті створення та її фактичним можливостям. Тому подальший розвиток системи Державного казначейства передусім має бути пов'язаний із пошуком і створенням нових механізмів або подальшим їх вдосконаленням у напрямках: зосередження фінансових ресурсів в єдиній структурі для успішної реалізації бюджетної політики держави. Саме через державний бюджет держава організовує перерозподіл фінансових ресурсів між виробничою та невиробничою сферами діяльності, між

ються на безоплатній основі – послуги, пов'язані із здійсненням контролю за виконанням правил пожежної безпеки, запобіганням пожежам і нещасним випадкам на них, гасінням пожеж, рятуванням людей та наданням допомоги в ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха. Також постановою передбачається, що вартість послуг повинна визначатися на підставі Тарифів на виконання платних послуг, які можуть надаватися підрозділами Державної пожежної охорони МНС України, затверджених спільним наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства фінансів України та Міністерства економіки України.

Однак правова база реалізації механізмів надання платних послуг є недастньо розробленою, законодавчо неврегульованим є і порядок їх надання.

Досі не встановлені тарифи на платні послуги, відсутній порядок контролю за своєчасністю і повнотою отримання коштів від їх надання. У зв'язку з цим ініціативу надання платних послуг перехопили суб'єкти підприємницької діяльності, що призвело до втрат доходів спеціального фонду кошторисів відповідних підрозділів МНС.

Специфічність послуг діяльності пожежної охорони тягне за собою складність визначення їх грошово-вартісних характеристик.

Потребує чіткого визначення величини фактично проведеного часу виконання послуги. Цю величину доцільно визначати залежно від об'єкта за допомогою коефіцієнтів за їх видами. І хоча послуги повинні надаватися по можливості якомога швидше та з врахуванням конкретних потреб споживача послуги в певній ситуації, доцільне застосування надбавок в оплаті, крім послуги щодо проведення експертизи причин виникнення пожежі.

Споживачам послуг повинні бути створені умови її одержання з найменшими затратами часу та особистих зусиль. За позиціями, де величини тарифів встановлюються за 1 людину-годину або 1 машино-годину, можна було б розробляти їх величини залежно від послуг щорічно за фактичними даними за минулий період по областях. Визначення величини тарифів за згодою сторін ускладнюватиме їх процес надання та оплати.

Повинен забезпечуватись відкритий доступ до інформації з питань отримання послуг споживачами. Важливою передумовою підвищення ефективності реалізації механізму платних послуг підрозділами Державної пожежної охорони МНС є налагодження контактів з ними через: публікацію в пресі інформації про порядок надання послуг чи отримання консультації, надання консультацій через засоби масової інформації, організацію проведення "гарячих ліній" на телебаченні, організацію візних консультативних груп. Але проведення лекцій, занять, семінарів на протипожежну тематику органи державного пожежного нагляду повинні проводити на безкоштовній основі. Тому що ця послуга має роз'яснювальний характер, оскільки на першому місці в роботі цих органів повинна бути профілактика пожеж, загибелей і травмування в них людей.

Умови для виконання платної послуги для споживача повинні бути простими, зрозумілими та обґрунтованими.

Прийняття відповідних законодавчих та нормативних актів щодо надання платних послуг надасть можливість підвищити ефективність діяльності суб'єктів системи забезпечення пожежної безпеки.

Література: І. Джога Р. Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Підручник / Р. Т. Джога, С. В. Свірк, Л. М. Сінельник. – К.: КНЕУ, 2003. – 482 с. 2. Сороко В. Концептуальний підхід до проблеми запровадження інституту надання державних послуг у практику діяльності державних службовців // Вісник державної служби України. – 2004. – №3 – С. 12.

УДК 353(075.8)

Кармінська-Бєлоброва М. В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ ЯК НАПРЯМКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ (НА ПРИКЛАДІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Ukraine nowadays, as the sovereign state, is on the way to democratic construction. The regional policy comes forward as an alternative to the national one, at the same time makes it complex and specifies it, connects general and concrete aims, and promotes the complex approach to the solvation of socio-economic problems.

Україна як суверенна держава перебуває сьогодні на шляху демократичної побудови. Перед нею стоять важливі економічні проблеми, вирішення яких пов'язано із забезпеченням макроекономічної стабільності та економічного зростання.

Регіональна економічна політика – це така система заходів, яка спрямована на реалізацію інтересів держави стосовно всіх регіонів і внутрішніх інтересів кожного з них.

© Кармінська-Бєлоброва М. В., 2006

Довідка про авторів

- Шемаєва Л. Г. — канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Орлов П. А. — докт. екон. наук, професор ХНЕУ
Вацьковські К. С. — докт. екон. наук, професор
Університету "Варшавська політехніка"
Гордієнко Л. Ю. — канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Аведян Л. Й. — канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Бондаренко О. Г. — аспірант ХНЕУ
Гатеж В. М. — аспірант ХНЕУ
Жукарев В. Ю. — викладач ХНЕУ
Маматов В. П. — канд. екон. наук, професор
Державного інституту підготовки та перепідготовки кадрів
промисловості Національної металургійної академії України
Маматова Т. В. — канд. екон. наук, доцент
Дніпропетровського регіонального інституту
державного управління Національної академії
державного управління при Президентові України
Пащенко Д. О. — провідний спеціаліст Міністерства
економіки України
Чістяков А. С. — інженер ХНЕУ
Штефан О. І. — аспірант ДРІДУ НАДУ при Президентові України
Кривобок В. Ю. — канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Кривобок К. В. — викладач ХНЕУ
Мельникова К. І. — канд. екон. наук, професор
Харківського регіонального інституту Національної
академії державного управління при Президентові України
Бараннік І. І. — інженер ХНЕУ
Григоренко Н. В. — викладач Академії цивільного захисту України
Кармінська-Белоброва М. В. — аспірант Харківської
державної академії культури
Паршикова Л. Є. — слухач магістратури
державного управління ХНЕУ
Тараненко Я. В. — слухач магістратури державного управління ХНЕУ
Шемаєв В. М. — докт. військ. наук, доцент
Національної академії Збройних сил України
Шемаєв В. В. — студент ХНЕУ
Аведян Я. В. — студент Харківського національного університету
ім. В. Н. Каразіна, Віденського університету
Безгін К. С. — викладач ХНЕУ
Григоренко А. М. — старший викладач ХНЕУ
Логвін В. М. — директор комбінату харчування ВАТ "Моторсіч"
Селезньова Г. О. — канд. екон. наук, доцент ХНЕУ
Ушкальов В. В. — викладач ХНЕУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

Управління РОЗВИТКОМ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УКРАЇНА, 61001, м. Харків, пр. Леніна 9а,
Редакція наукового журналу «ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ»
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИДАВНИЦТВО
ХНЕУ